

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014 – 2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Inytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Publikacja opracowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014 – 2020

Broszura informacyjna

Warszawa, wrzesień 2018

SPIS TREŚCI

I. ROZWÓJ GOSPODARSTW.....	4
Premie dla młodych rolników.....	4
Restrukturyzacja małych gospodarstw.....	6
Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa.....	7
Modernizacja gospodarstw rolnych.....	7
Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000.....	9
Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN.....	10
Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.....	10
Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.....	11
Tworzenie grup i organizacji producentów.....	12
II. WZMACNIANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.....	12
Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej.....	12
Rozwój usług rolniczych.....	13
Przetwórstwo i marketing produktów rolnych.....	14
III. ROZWÓJ TERYTORIALNY.....	14
Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich.....	15
Leader.....	16
Scalanie gruntów.....	18
IV. TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI.....	19
Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności.....	20
Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych.....	20
Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw.....	20
Poddziałanie: Wsparcie dla szkolenia doradców.....	24
Współpraca.....	21
V. SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH.....	21
Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości.....	22
Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym.....	23
VI. OCHRONA EKOSYSTEMÓW I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI NATURALNYMI.....	23
Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.....	23
Rolnictwo ekologiczne.....	23
Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW).....	26
Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów.....	28
Poddziałanie 1: Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych.....	28
Poddziałanie 2: Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska.....	28
VII. Plan finansowy dla PROW 2014-2020	29

I. ROZWÓJ GOSPODARSTW

Poddziałania

1. Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników (Premie dla młodych rolników).
2. Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw).
3. Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa).
4. Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (typy operacji: Modernizacja gospodarstw rolnych, Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000, Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN).
5. Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej).
6. Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej).
7. Tworzenie grup i organizacji producentów w rolnictwie i leśnictwie.

Premie dla młodych rolników

Pomoc związana z rozpoczynaniem prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym.

Jakie można otrzymać wsparcie

Premię w wysokości 100 tys. zł wypłacana w ratach:

- I rata – 80% kwoty pomocy,
- II rata – 20% kwoty pomocy.

Pierwsza rata będzie wypłacana po spełnieniu przez beneficjenta, w okresie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy, warunków z zastrzeżeniem dopełnienia których została wydana ww. decyzja. Druga rata będzie wypłacana po realizacji biznesplanu.

Kto może otrzymać wsparcie

Młody rolnik – osoba, która ma nie więcej niż 40 lat, posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe (lub uzupełni wykształcenie w terminie 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy) oraz najpóźniej w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy rozpocznie prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym jako jedyny kierujący.

Osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy powinna rozpocząć prowadzenie działalności w gospodarstwie rolnym przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, lecz nie wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed jego złożeniem. Prowadzenie działalności w gospodarstwie rozpoczyna się, co do zasady z dniem, gdy osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy stała się właścicielem lub objęła w posiadanie gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych.

W uzasadnionych przypadkach, gdy wystąpią okoliczności świadczące o tym, że mimo stania się właścicielem lub objęcia w posiadanie gospodarstwa osoba ta faktycznie nie prowadziła działalności

rolniczej, można wyznaczyć późniejszą datę rozpoczęcia działalności w gospodarstwie, w szczególności datę:

- zgłoszenia zwierząt gospodarskich do rejestru w celu prowadzenia działalności rolniczej,
- wystąpienia o płatności bezpośrednie,
- wystąpienia o pomoc finansową dla rolników w ramach programów UE lub pomocy krajowej,
- prowadzenia działu specjalnego produkcji rolnej.

Wnioskodawca przedstawia biznesplan dotyczący rozwoju gospodarstwa w zakresie działalności rolniczej lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie. Biznesplan należy zrealizować w terminie 3 lat od dnia wypłaty I raty pomocy.

Gospodarstwo młodego rolnika:

- ma powierzchnię UR równą co najmniej średniej krajowej, a w przypadku gospodarstw położonych w województwie o średniej niższej niż krajowa – równą co najmniej średniej wojewódzkiej, oraz nie większą niż 300 ha;
- przynajmniej 70% minimalnej wielkości, o której mowa w punkcie powyżej (część podstawowa gospodarstwa), stanowi przedmiot własności beneficjenta, użytkowania wieczystego lub dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub JST;
- ma wielkość ekonomiczną nie mniejszą niż 13 tys. euro i nie większą niż 150 tys. euro.

W wyniku realizacji biznesplanu powinien nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa, co najmniej o 10% w odniesieniu do wartości wyjściowej.

Młody rolnik zobowiązuje się również do:

- prowadzenia działalności w gospodarstwie rolnym jako kierujący co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty I raty pomocy,
- podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako rolnik z mocy ustawy i w pełnym zakresie przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia wypłaty I raty pomocy,
- prowadzenia uproszczonej rachunkowości w gospodarstwie.

Restrukturyzacja małych gospodarstw

Celem instrumentu wsparcia jest zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw w następujących obszarach:

- **obszar A** – operacje realizowane w gospodarstwach prowadzących produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF),
- **obszar B** – pozostałe operacje.

Jakie można otrzymać wsparcie

Premia w wysokości 60 tys. zł wypłacana w ratach:

- I rata – 80% kwoty pomocy,
- II rata – 20% kwoty pomocy.

Kto może otrzymać wsparcie

Rolnik lub małżonek rolnika ubezpieczony na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w pełnym zakresie.

Premia może być przyznana danej osobie i na dane gospodarstwo tylko raz w okresie realizacji PROW 2014-2020, chyba że pomoc została przyznana, lecz nie została wypłacona z powodu np. Rezygnacji beneficjenta.

W przypadku małżonków premię może otrzymać tylko jedno z nich, niezależnie od tego, czy prowadzą wspólne czy odrębne gospodarstwa.

Pomoc może być przyznana wnioskodawcy, który:

- prowadzi na terytorium RP działalność rolniczą w celach zarobkowych, tj. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników przez co najmniej 2 miesiące poprzedzające miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy i w okresie 12 miesięcy przed miesiącem złożenia tego wniosku nie prowadził działalności potwierdzonej wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.
- jest posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- posiada gospodarstwo rolne o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 10 tys. euro, w przypadku

operacji realizowanych w gospodarstwach prowadzących produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF), nie uwzględnia się produkcji trzody chlewnej,

- przedłoży biznesplan dotyczący restrukturyzacji gospodarstwa.

Biznesplan powinien przedstawiać koncepcję restrukturyzacji gospodarstwa, w wyniku której nastąpi wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 10 tys. euro, przy czym wzrost ten musi wynieść co najmniej 20% wartości wyjściowej.

W przypadku operacji, realizowanych w gospodarstwach prowadzących produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF), koncepcja restrukturyzacji gospodarstwa powinna zakładać zaprzestanie produkcji trzody chlewnej, co najmniej do dnia upływu 5 lat od wypłaty pierwszej raty premii.

Założenia biznesplanu mogą dotyczyć przede wszystkim rozwoju produkcji produktów rolnych, żywnościowych jak i nieżywnościowych, a także przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwie.

Beneficjent zobowiązuje się m.in. do prowadzenia działalności w gospodarstwie rolnym co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty I raty pomocy.

Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa

Pomoc przyznawana jest rolnikom, uczestniczącym w systemie dla małych gospodarstw ustanowionym w rozporządzeniu ws. płatności bezpośrednich i trwale przekażą swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi.

Jakie można otrzymać wsparcie

- Płatność jednorazowa.

Wysokość pomocy obliczana jako suma rocznych stawek pomocy odpowiadających 120% rocznej płatności, do otrzymania której beneficjent kwalifikuje się w ramach systemu dla małych gospodarstw. Wsparcie obliczane jest w formie jednorazowej płatności od daty przekazania gospodarstwa rolnego do dnia 31 grudnia 2020.

Kto może otrzymać wsparcie

Rolnik, który w chwili składania wniosku o przyznanie pomocy kwalifikował się od przynajmniej jednego roku do uczestniczenia w systemie dla małych gospodarstw, ustanowionym zgodnie z tytułem V rozporządzenia ws. płatności bezpośrednich (rozporządzenie 1307/2013), i który w drodze sprzedaży lub darowizny trwale przekaże swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi. Po przekazaniu gospodarstwa beneficjent nie będzie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Gospodarstwo przejmujące grunty od beneficjenta musi posiadać lub osiągnąć, po przejęciu gruntów od beneficjenta działania, wielkość odpowiadającą, co najmniej średniej krajowej, a w województwach o średniej wyższej niż krajowa – średniej wojewódzkiej.

Modernizacja gospodarstw rolnych

Celem wsparcia jest zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw w następujących obszarach:

- rozwój produkcji psiań,
- rozwój produkcji mleka krowiego,
- rozwój produkcji bydła mięsnego,
- operacje związane z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą

profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu.

Restrukturyzacja gospodarstwa prowadzi do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA) co najmniej o 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy. Beneficjent prowadzi w gospodarstwie uproszczoną rachunkowość od dnia przyznania pomocy.

Kto może otrzymać wsparcie

Rolnik - osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której gospodarstwo położone jest na terenie Polski, prowadząca działalność rolniczą w celach zarobkowych lub grupa rolników.

Grupę rolników stanowi co najmniej dwóch rolników, którzy ubiegają się wspólnie o pomoc w ramach tego typu operacji w celu zrealizowania inwestycji zbiorowej.

Progi dostępu - wielkość ekonomiczna gospodarstwa - standardowa produkcja (SO): 10 tys. euro - 200 tys. euro. Od powyższej zasady przewiduje się wyjątek dla:

- inwestycji dotyczących rozwoju produkcji psiań - w przypadku takich inwestycji pomoc może być przyznana, jeżeli wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy stanowi co najmniej równowartość 10 tys. euro i nie jest większa niż 250 tys. euro;
- inwestycji dotyczących rozwoju produkcji mleka krowiego - w przypadku takich inwestycji pomoc może być przyznana, jeżeli w gospodarstwie jest utrzymywane co najmniej 25 krów albo utrzymywane jest minimum 15 krów i w wyniku realizacji operacji do dnia złożenia wniosku o płatność końcową osiągnięty zostanie próg co najmniej 25 krów oraz wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy nie jest większa niż 200 tys. euro.

W przypadku młodego rolnika (tj. osoby fizycznej, która w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy ma nie więcej niż 40 lat, rozpoczęła prowadzenie gospodarstwa jako kierujący nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy oraz posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe), pomoc może być przyznana nawet jeżeli w gospodarstwie nie są utrzymywane krowy albo utrzymywanych jest mniej niż 15 krów. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy wynosi co najmniej 10 tys. euro, a w wyniku realizacji operacji do dnia złożenia wniosku o płatność końcową zostanie osiągnięty próg co najmniej 25 krów.

Wsparcie skierowane jest do gospodarstw o powierzchni do 300 ha. W przypadku grupy rolników - waru-

nek posiadania gospodarstwa powinien być spełniony przez każdego z rolników tworzących grupę, jednakże dopuszcza się, aby gospodarstwo nie miało wymaganej minimalnej wielkości ekonomicznej, jeżeli:

- w wyniku realizacji operacji taką wielkość osiągnie,
- suma wielkości ekonomicznej gospodarstw rolników tworzących grupę wynosi minimum 15 tys. euro.

Żadne z gospodarstw rolników tworzących grupę nie może mieć większej, niż wskazane powyżej, maksymalnej wielkości ekonomicznej lub powierzchni.

W przypadku inwestycji w produkcję prosiąt – minimalna liczba loch po zrealizowaniu operacji ma wynosić 50. Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw w zakresie chowu drobiu, chyba że produkcja jest ekologiczna albo operacja będzie polegała na zmianie sposobu chowu z konwencjonalnego na ekologiczny.

Jakie można otrzymać wsparcie

- 60% kosztów kwalifikowalnych operacji dla młodych rolników i inwestycji zbiorowych, albo
- 50% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku innych beneficjentów i nie mniej niż 30% kosztów kwalifikowalnych.

Maksymalna wielkość wsparcia dla beneficjenta i na jedno gospodarstwo (w tym na realizację inwestycji zbiorowych), w okresie realizacji Programu nie może przekroczyć:

- 900 tys. zł na rozwój produkcji prosiąt,
- 500 tys. zł na inwestycje związane bezpośrednio z budynkami inwentarskimi lub magazynami paszowymi, w gospodarstwach, w których prowadzona jest produkcja zwierzęca,
- 200 tys. zł na pozostałe inwestycje.

Powyższe limity nie łączą się. Wsparcie przyznaje się na operacje o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 50 tys. zł.

Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000

Wsparcie jest adresowane do rolników gospodarujących na obszarach Natura 2000. Udzielona pomoc, przeznaczona na doposażenie gospodarstw w odpowiedni sprzęt do produkcji i zbioru roślin na trwałych użytkach zielonych lub inwestycje związane z rozwojem produkcji zwierzęcej (zwierząt trawożernych) ma

ułatwić producentom rolnym prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z podwyższonymi standardami środowiskowymi obowiązującymi na obszarze Natura 2000.

Jakie można otrzymać wsparcie

- 60% kosztów kwalifikowalnych operacji dla młodych rolników, albo
- 50% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku innych beneficjentów.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć:

- 200 tys. zł – na inwestycje niezwiązane z budową lub modernizacją budynków inwentarskich,
- 500 tys. zł – jeśli operacja obejmuje budowę, modernizację budynków inwentarskich lub adaptację innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie.

Kto może otrzymać wsparcie - rolnik.

Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych (inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN)

Wsparcie adresowane do rolników prowadzących produkcję zwierzęcą. Pomoc przeznaczona na doposażenie gospodarstw w odpowiednie miejsca do przechowywania nawozów naturalnych lub pasz soczystych oraz zakup sprzętu do aplikacji tych nawozów.

Jakie można otrzymać wsparcie

- 60% kosztów kwalifikowalnych operacji dla młodych rolników, albo
- 50% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku innych beneficjentów.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć 100 tys. zł.

Kto może otrzymać wsparcie - rolnik.

Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.

Pomoc jest udzielana na zaopatrzenie w sprzęt do utrzymywania urządzeń wodnych służących zabezpieczeniu gospodarstw rolnych przed zalaniem, podtopieniem lub nadmiernym uwilgoceniem spo-

wodowanym przez powódź lub deszcz nawalny, albo na niezbędne urządzenia i inwestycje ograniczające możliwość rozszerzenia się afrykańskiego pomoru świń. Pomoc może być przyznawana rolnikom prowadzącym produkcję świń na poziomie co najmniej 50 sztuk świń.

Jakie można otrzymać wsparcie

– 80% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej spółce wodnej lub związkowi spółek wodnych w ramach tego instrumentu wsparcia, w okresie realizacji PROW 2014-2020, nie może przekroczyć 500 000 zł, a w przypadku rolników – 100 000 zł. Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 10 000 zł.

Kto może otrzymać wsparcie

Spółka wodna, działająca na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne, członkami której w większości są rolnicy, lub związek takich spółek, albo rolnik prowadzący chów lub hodowlę świń.

Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.

Pomoc jest udzielana na inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej zniszczonej w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof. Wsparcie inwestycji bezpośrednio związanych z działalnością rolniczą.

Wsparcie w ramach ww. poddziałania uzależnione jest m.in. od formalnego uznania przez właściwe organy publiczne, że na skutek wystąpienia klęski żywiołowej, niekorzystnego zjawiska klimatycznego lub katastrof zniszczeniu uległo co najmniej 30% odpowiedniego potencjału rolnego.

Kto może otrzymać wsparcie - rolnik.

W ramach ww. poddziałania pomoc będzie przyznawana na odtworzenie wyłącznie tych składników potencjału produkcyjnego gospodarstwa, które uległy uszkodzeniu lub zniszczeniu w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych lub katastrof z klęski żywiołowej lub katastrofy.

Jakie można otrzymać wsparcie

- 80% kosztów kwalifikowalnych operacji;
- do 300 tys. zł dla beneficjenta i na gospodarstwo w okresie realizacji Programu;
- na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 tys. zł.

Tworzenie grup i organizacji producentów

Jakie można otrzymać wsparcie

- procentowy ryczałt od wartości przychodów netto grupy producentów ze sprzedaży produktów, wytworzonych przez jej członków, w poszczególnych latach i sprzedanych odbiorcom niebędącym członkami grupy,
- do 100 tys. euro w każdym roku pięcioletniego okresu pomocy, w odniesieniu do wielkości produkcji sprzedanej: 10 % za 1 rok, 8 % za drugi rok, 6% za 3 rok, 5% za 4 rok, 4% za 5 rok.

Wypłata ostatniej raty wsparcia nastąpi po potwierdzeniu prawidłowej realizacji planu biznesowego.

Kto może otrzymać wsparcie

Nowa grupa producentów rolnych, która została uznana najwcześniej 1 stycznia 2014 roku na podstawie planu biznesowego, działająca jako przedsiębiorca prowadzący mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo. Nie przewiduje się wsparcia na tworzenie grup producentów rolnych w kategorii produktu: drób żywy (bez względu na wiek), mięso lub jadalne podroby drobiowe: świeże, chłodzone, mrożone.

II. WZMACNIANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Poddziałania

1. Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej).
2. Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej (Rozwój przedsiębiorczości – Rozwój usług rolniczych).
3. Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój (Przetwórstwo i marketing produktów rolnych).

Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

Celem instrumentu wsparcia jest różnicowanie działalności na obszarach wiejskich w następujących obszarach:

- **obszar A** - operacje związane z rozpoczynaniem pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach, które prowadzą produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem choroby afrykańskiego pomoru świń (ASF),
- **obszar B** – pozostałe operacje związane z rozpoczynaniem pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.

Jakie można otrzymać wsparcie

Premia w wysokości 100 tys. zł wypłacana w ratach:

- I rata – 80% kwoty pomocy,
- II rata – 20% kwoty pomocy.

Kto może otrzymać wsparcie - osoba fizyczna.

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca jest beneficjentem poddziałania „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa” albo spełnia następujące warunki:

- podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik rolnika, nieprzerwanie co najmniej od 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
- za rok w którym został złożony wniosek lub za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano płatność do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, w którym pracuje wnioskodawca.

Biznesplan zakłada, że nastąpi utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu średniorocznym (również samozatrudnienie).

Beneficjent rejestruje działalność w odpowiednim rejestrze lub systemie. Beneficjent zobowiązuje się do podlegania ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych do dnia upływu okresu związania celem. Beneficjent nie będzie podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników do dnia upływu okresu związania celem. Wsparcia nie przyznaje się dla beneficjentów następujących instrumentów: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” PROW 2007-2013, w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” PROW 2007-2013, „Premie dla młodych rolników”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw” PROW 2014-2020, oraz w przypadku prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie 24 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

W przypadku operacji, związanych z rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach prowadzących produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF), rolnicy powinni zaprzestać produkcji trzody chlewnej, co najmniej do upływu 5 lat od wypłaty pierwszej raty premii.

Rozwój usług rolniczych

Jakie można otrzymać wsparcie

- 50% kosztów kwalifikowalnych,
- do 500 tys. zł w okresie realizacji Programu.

Kto może otrzymać wsparcie

Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych jako mikro lub małe przedsiębiorstwo przez co najmniej dwa lata przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Wnioskodawca deklaruje obowiązek dokumentowania świadczenia usług rolniczych - zabezpieczenie przed ryzykiem tworzenia sztucznych warunków w celu uzyskania wsparcia, tj. zakupu maszyn rolniczych, w celu prowadzenia działalności gospodarczej zapewniającej dochód, a nie takich które przede wszystkim będą używane we własnym gospodarstwie rolnika. Wnioskodawca przedkłada biznesplan dotyczący rozwoju działalności gospodarczej, zakładający prowadzenie rentownej działalności w zakresie usług dla rolnictwa.

Przetwórstwo i marketing produktów rolnych

Jakie można otrzymać wsparcie

- 50% kosztów kwalifikowalnych i jednocześnie nie więcej niż:
- 10 mln zł dla jednego beneficjenta w okresie realizacji Programu i nie mniej niż 100 tys. zł na operację, a
- w przypadku związków grup producentów rolnych lub zrzeszeń organizacji producentów dla jednego beneficjenta w okresie realizacji Programu nie więcej niż 15 mln zł i nie mniej niż 100 tys. zł na operację,
- 500 tys. zł dla rolników, domowników lub małżonków - rozpoczynających działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa produktów rolnych i nie mniej niż 10 tys. zł na operację.
- 100 tys. zł dla rolników lub małżonków rolników, prowadzących lub rozpoczynających działalność przetwórczą i sprzedaż produktów przetworzonych
- w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD).

Kto może otrzymać wsparcie

- podmiot, który ma zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, działa jako przedsiębiorca wykonujący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo,
- rolnik będący osobą fizyczną, domownik, małżonek rolnika podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie (dotyczy rolników rozpoczynających działalność gospodarczą w zakresie przetwórstwa produktów rolnych),
- rolnik lub małżonek rolnika podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie – dotyczy podmiotów składających wnioski w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rozpoczynania lub prowadzenia działalności w zakresie przetwarzania i sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego.

III. ROZWÓJ TERYTORIALNY

Działania

1. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich – poddziałania:
 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii.
 - Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej.
 - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury.
2. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader – poddziałania:
 - Wsparcie przygotowawcze.
 - Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.
 - Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania.
 - Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.
3. Inwestycje w środki trwałe – poddziałanie:
 - Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa (scalanie gruntów).

Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich

Obszar wsparcia

Wsparcie operacji realizowanych w miejscowościach wiejskich i miastach do 5 tys. mieszkańców (z wyjątkiem targowisk). Wsparcie targowisk (poddziałanie 3b) w miejscowościach do 200 tys. mieszkańców.

Poddziałanie 1 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii - zakresy:

a) gospodarka wodno – ściekowa.

Wsparcie wyłącznie dla operacji realizowanej w miejscowościach poza aglomeracjami zdefiniowanymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Jakie można otrzymać wsparcie - do 2 mln zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu.

Suma kosztów całkowitych operacji nie przekroczy dwukrotności wysokości pomocy na tę operację ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Kto może otrzymać wsparcie

Gmina, spółka, w której udziały mają wyłącznie JST, związek międzygminny.

b) budowa lub modernizacja dróg lokalnych.

Jakie można otrzymać wsparcie - do 3 mln zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu.

Suma kosztów całkowitych operacji nie przekroczy dwukrotności wysokości pomocy na tę operację ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Kto może otrzymać wsparcie - Gmina, powiat lub ich związki.

Poddziałanie 2 - Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej - zakres:

a) ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego.

Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje:

- odnawianie lub poprawę stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego,
- zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie z przeznaczeniem na cele publiczne.

Jakie można otrzymać wsparcie - do 500 tys. zł na miejscowość w okresie realizacji Programu, łącznie na inwestycje realizowane w ramach poddziałania 2a) i 3a).

Suma kosztów całkowitych operacji nie przekroczy dwukrotności wysokości pomocy na tę operację ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich .

Kto może otrzymać wsparcie

Gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego.

Poddziałanie 3 - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury i powiązanej infrastruktury - zakres:

a) inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej.

Jakie można otrzymać wsparcie - do 500 tys. zł na miejscowość w okresie realizacji Programu, łącznie na inwestycje realizowane w ramach poddziałania 2a) i 3a).

Suma kosztów całkowitych operacji nie przekroczy dwukrotności wysokości pomocy na tę operację ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich .

Kto może otrzymać wsparcie

- gmina lub instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego – w przypadku budowy, przebudowy, modernizacji lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje kulturalne,
- gmina – w przypadku kształtowania przestrzeni publicznej.

b) inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów. Jakie można otrzymać wsparcie - do 1 mln zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu. Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów

Kto może otrzymać wsparcie - Gmina, powiat lub ich związki.

Leader

W ramach LEADER wspierane są operacje mające na celu:

- 1) wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji lokalnej strategii rozwoju (LSR),
- 2) zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości, z wyłączeniem świadczenia usług rolniczych,
- 3) dywersyfikację źródeł dochodu, w tym tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego, tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępniania jej lokalnym producentom (produkty objęte i nieobjęte załącznikiem nr 1 do TFUE), z wyłączeniem świadczenia usług rolniczych,
- 4) podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów, w szczególności rolników i osób długotrwale pozostających bez pracy,
- 5) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych a także innowacji,

- 6) rozwój produktów lokalnych,
- 7) rozwój rynków zbytu, z wyłączeniem targowisk,
- 8) zachowanie dziedzictwa lokalnego,
- 9) rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej,
- 10) budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwią połączenie obiektów użyteczności publicznej, w których świadczone są usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńczo-wychowawcze lub edukacyjne dla ludności lokalnej z siecią dróg publicznych, albo skracają dystans lub czas dojazdu do tych obiektów.

Poddziałanie 1 - Wsparcie przygotowawcze.

Wsparcie przygotowawcze ma na celu wsparcie lokalnych grup działania (LGD) i lokalnych społeczności w przygotowaniu LSR, które będą realizowane w okresie 2014-2020 oraz utrzymanie potencjału administracyjnego istniejących LGD lub jego zbudowanie na obszarach dotąd nieobjętych podejściem Leader.

Wsparcie w formie płatności ryczałtowej.

Kwota i wielkość wsparcia została określona na podstawie przeprowadzonej analizy kosztów i wynosi:

110 000 – w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez co najmniej 30 000 i mniej niż 60 000 mieszkańców;

132 000 - w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez co najmniej 60 000 i mniej niż 100 000 mieszkańców;

154 000 - w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez co najmniej 100 000 i nie więcej niż 150 000 mieszkańców.

Kto może otrzymać wsparcie

Stowarzyszenie, fundacja lub związki stowarzyszeń, z wyłączeniem stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego.

Poddziałanie 2 - Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Kto może otrzymać wsparcie (w zależności od zakresu operacji):

- osoba fizyczna,
- osoba prawna: gmina, powiat, kółka rolnicze, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe i inne,
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawy przyznają zdolność prawną.

W przypadku projektów grantowych beneficjentem jest LGD a realizatorami grantów mogą być również sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej, tj. np. koła gospodyń wiejskich. Grantobiorcami nie mogą być podmioty prowadzące działalność gospodarczą lub deklarujące jej podjęcie.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- 300 tys. zł - limit na operacje, z wyłączeniem operacji z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej, tworzenia inkubatorów oraz operacji realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych,
- 500 tys. zł na utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego,
- 100 tys. zł na operacje z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej,
- 50 tys. zł kwoty pomocy na operację własną.

Całkowita wartość operacji realizowanych poza projektem grantowym wynosi co najmniej 50 tys. zł. Całkowita wartość grantu wynosi nie więcej niż 50 tys. zł.

Poddziałanie 3 - Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- całkowity planowany koszt jednego projektu międzyterytorialnego wynosi minimum 50 tys. zł,
- limit pomocy na LGD: do 5% wsparcia kierowanego z Programu na daną LSR

w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji...”. Beneficjent - LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji i finansowania ze środków Programu.

Poddziałanie 4 - Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.

Wsparcie bieżącego funkcjonowania LGD zapewniające sprawną i efektywną pracę LGD, w tym sprawne funkcjonowanie biura LGD oraz doskonalenie zawodowe osób uczestniczących w realizacji LSR.

Jakie można otrzymać wsparcie: - w formie płatności ryczałtowej.

Kwota i wielkość wsparcia została określona na podstawie przeprowadzonej analizy kosztów i uzależniona jest od wielkości obszaru objętego LSR.

Kto może otrzymać wsparcie - LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji i finansowania ze środków Programu.

Scalanie gruntów

Scalenie gruntów polega na wydzieleniu nowych działek ewidencyjnych, o innym ukształtowaniu w stosunku do pierwotnych, w celu doprowadzenia do zmniejszenia ilości małych, rozproszonych działek składających się na gospodarstwo oraz do powiększenia ich średniej wielkości. W ramach projektu scalenia przeprowadza się również prace w zakresie zagospodarowania poscaleniowego terenu, które obejmują w szczególności stworzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz wykonanie zadań wpływających na regulację stosunków wodnych na obszarze objętym scalaniem.

Zakres:

- opracowanie projektu scalenia:
 - do 800 euro/ha – dolnośląskie, lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie,
 - do 650 euro/ha – pozostałe województwa.
- zagospodarowanie poscaleniowe:

- do 2 tys. euro/ha – dolnośląskie, lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie,
- do 1,9 tys. euro/ha – pozostałe województwa.

Jakie można otrzymać wsparcie - 100% kosztów kwalifikowalnych operacji,

Kto może otrzymać wsparcie – Starosta.

IV. TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI

Działania

- 1. Transfer wiedzy i działalność informacyjna – poddziałania:**
 - Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności.
 - Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych.
- 2. Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw – poddziałania:**
 - Wsparcie korzystania z usług doradczych.
 - Wsparcie dla szkolenia doradców.
- 3. Współpraca.**

Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności.

Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych.

Zakres:

- działania szkoleniowe ukierunkowane na rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych rolników, właścicieli lasów, w zakresie związanym z prowadzeniem działalności rolniczej lub leśnictwem,
- demonstracje, tj. praktyczne sesje szkoleniowe, służące upowszechnianiu innowacyjnych rozwiązań i dobrych praktyk w zakresie produkcji rolnej lub leśnej lub przetwórstwa rolno-spożywczego.

Kto może otrzymać wsparcie:

- jednostki naukowe i uczelnie,
- publiczne podmioty doradcze (CDR, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, izby rolnicze),
- JST lub organy administracji rządowej prowadzące szkoły rolnicze lub szkoły leśne, lub centra kształcenia ustawicznego, lub centra kształcenia praktycznego,
- inne podmioty prowadzące działalność szkoleniową,
- konsorcja tworzone przez ww. podmioty.

Jakie można otrzymać wsparcie: - Poziom pomocy finansowej nie może stanowić więcej niż wysokość wynagrodzenia zgodnego z umową zawartą z beneficjentem, wybranym w drodze przepisów o zamówieniach publicznych.

Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw

Poddziałanie: Wsparcie korzystania z usług doradczych

Zakres:

- opracowanie i realizacja 2- albo 3-letniego programu doradczego dla rolnika,
- opracowanie i realizacja rocznego programu doradczego dla właściciela lasu.

Jakie można otrzymać wsparcie: Z uwagi na fakt, że beneficjenci poddziałania „Wsparcie korzystania z usług doradczych” są wybierani zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych, w ramach tego poddziałania nie określa się kosztów kwalifikowalnych, a wynagrodzenie beneficjenta jest zgodne z umową z nim zawartą, przy wskazaniu, że stawka:

- za opracowanie i realizację 3-letniego programu doradczego dla rolnika / grupy rolników nie może być większa niż równowartość 1 500 euro,
- za opracowanie i realizację 2-letniego programu doradczego dla rolnika / grupy rolników nie może być większa niż równowartość 1 050 euro,
- za opracowanie i realizację programu doradczego dla właściciela lasu/grupy właścicieli lasów nie może być większa niż równowartość 500 EUR.

Rolnik lub właściciel lasu może skorzystać z porady maksymalnie dwa razy w okresie realizacji PROW 2014-2020.

Kto może otrzymać wsparcie: Beneficjenci wybrani zgodnie z przepisami zamówień publicznych:

Usługi doradcze dla rolników:

- publiczne podmioty doradcze, tj. wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego i izby rolnicze,
- prywatne podmioty doradcze;
- konsorcja tworzone przez wyżej wymienione podmioty.

Usługi doradcze dla właścicieli lasów:

- publiczne podmioty doradcze, tj. wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, izby rolnicze;

- prywatne podmioty doradcze;
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe;
- konsorcja tworzone przez wyżej wymienione podmioty

Poddziałanie: Wsparcie dla szkolenia doradców

Zakres:

organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla osób zajmujących się zawodowo doradzaniem rolnikom lub właścicielom lasów.

Jakie można otrzymać wsparcie: Z uwagi na fakt, że beneficjenci poddziałania „Wsparcie dla szkolenia doradców” są wybierani zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych, w ramach tego poddziałania nie określa się kosztów kwalifikowalnych, a wynagrodzenie beneficjenta jest zgodne z umową z nim zawartą, przy wskazaniu, że poziom pomocy finansowej nie może stanowić więcej niż wysokość tego wynagrodzenia i nie może stanowić więcej niż równowartość 200 000 euro za trzy lata szkolenia doradców dla jednego podmiotu doradczego w okresie realizacji Programu.

Kto może otrzymać wsparcie - Beneficjenci wybrani zgodnie z przepisami zamówień publicznych:

- Centrum Doradztwa Rolniczego;
- instytuty badawcze;
- uczelnie;
- inne podmioty prowadzące działalność szkoleniową;
- konsorcja tworzone przez wyżej wymienione podmioty.

Współpraca

Poddziałanie: Wsparcie tworzenia i działania grup operacyjnych EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (Współpraca w ramach grup EPI). Pomoc w ramach tego działania dotyczy wyłącznie projektów, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji.

Wsparciem objęte zostaną grupy EPI utworzone w celu opracowania i wdrożenia rezultatów konkretnej operacji. Przedmiotem operacji jest opracowanie i wdrożenie nowego lub znacznie udoskonalonego produktu objętego załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub nowych znacznie udoskonalonych procesów lub metod organizacji lub marketingu dotyczących produkcji, przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów objętych załącznikiem nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Zakres:

- a) funkcjonowanie grup operacyjnych na rzecz innowacji (EPI),
- b) realizacja operacji przez grupę operacyjną, polegających na rozwoju nowych produktów, procesów i technologii w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym.

Jakie można otrzymać wsparcie:

- 100% ogólnych kosztów kwalifikowalnych (np. studiów wykonalności, upowszechniania rezultatów operacji, przygotowania planu biznesowego operacji) oraz bieżących kosztów funkcjonowania grupy operacyjnej (np. wynajem pomieszczeń, koszty prowadzenia biura, przygotowania planu operacyjnego grupy),
- 90% kosztów kwalifikowalnych dotyczących prowadzenia badań stosowanych i prac rozwojowych, bezpośrednio związanych z wdrożeniem przedmiotu operacji,
- 50% kosztów kwalifikowalnych w zakresie kosztów bezpośrednich (koszty inwestycyjne, zakup praw do własności intelektualnej, patentów, licencji),
- koszty ogólne mogą stanowić nie więcej niż 20% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji, i nie więcej niż 500 000 zł,
- koszty bieżące mogą stanowić nie więcej niż 20% kosztów dotyczących inwestycji i badań, i wypłacane są w formie ryczałtu,
- koszty inwestycyjne i koszty badań prowadzonych przez grupę operacyjną EPI mogą zostać zrefundowane do wysokości 5 mln zł na jedną grupę EPI w okresie realizacji Programu.

Kto może otrzymać wsparcie: Grupy operacyjne na rzecz innowacji (EPI).

V. SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości

Wsparcie ma formę refundacji kosztów kwalifikowalnych - do 2 tys. euro rocznie na gospodarstwo rolne przez maksymalny okres 5 lat, od przystąpienia do systemu jakości – za uczestnictwo w systemach jakości.

Kto może otrzymać wsparcie - rolnik aktywny zawodowo.

Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym.

Jakie można otrzymać wsparcie: - 70% kosztów kwalifikowalnych, poniesionych z tytułu przeprowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących wysokiej jakości produktów rolnych lub środków spożywczych, wytwarzanych w ramach unijnych i krajowych systemów jakości.

Kto może otrzymać wsparcie – grupa producentów utworzona przez co najmniej dwóch producentów, wytwarzających produkty rolne lub środki spożywcze w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości.

VI. OCHRONA EKOSYSTEMÓW I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI NATURALNYMI

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne:

Poddziałanie 1 - Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych.

Poddziałanie 2 - Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie.

Rolnictwo ekologiczne:

Poddziałanie 1 - Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne.

Poddziałanie 2 - Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego.

Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW):

Poddziałanie 1 - Płatności dla obszarów górskich (ONW typ górski).

Poddziałanie 2 - Płatności dla obszarów nizinnych (ONW typ nizinny).

Poddziałanie 3 - Płatności dla obszarów specyficznych (ONW typ specyficzny).

Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów:

Poddziałanie 1 – Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych.

Poddziałanie 2 – Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

Istotą Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego jest promowanie praktyk przyczyniających się do zrównoważonego gospodarowania gruntami (w celu ochrony gleb, wód i klimatu), ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków, różnorodności krajobrazu oraz ochrony zagrożonych zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Beneficjent dobrowolnie podejmuje 5-letnie zobowiązanie do stosowania praktyk sprzyjających ochronie środowiska. Zakres tych praktyk jest różny dla poszczególnych pakietów i wariantów.

Poddziałanie 1 - Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych:

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Pakiet ten może być realizowany w gospodarstwie o powierzchni co najmniej 3 ha użytków rolnych i muszą nim zostać objęte wszystkie użytki rolne tego gospodarstwa. Podstawowe wymogi w tym pakiecie dotyczą stosowania zrównoważonego nawożenia, prawidłowego płodozmianu i zróżnicowania prowadzonych w danym roku upraw.

Stawka płatności: 400 zł/ha.

Pakiet 2. Ochrona gleb i wód

W ramach tego pakietu stosowane są praktyki agrotechniczne polegając na stosowaniu m.in. międzyplo-

nu ozimego, międzyplonu ścierniskowego lub pasów ochronnych użytków zielonych w poprzek stoku na gruntach ornych położonych na obszarach erodowanych o nachyleniu powyżej 20%.

Stawki płatności: 650 zł/ha - dotyczy międzyplonów, 450 zł/ha - dotyczy pasów ochronnych na stokach o nachyleniu powyżej 20%.

Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

Pakiet polega na wspieraniu uprawy tradycyjnych odmian drzew owocowych: jabłoni, gruszy, czereśni, wiśni i śliw. W ramach zobowiązania beneficjent musi m.in. utrzymywać sad, w którym jest co najmniej 12 starych drzew z czterech różnych odmian lub gatunków.

Stawka płatności: 1 964 zł/ha.

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

i Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Pakiet polega na ekstensywnym użytkowaniu głównie trwałych użytków zielonych stanowiących cenne siedliska przyrodnicze położone zarówno na obszarach Natura 2000, jak i poza nimi. Do głównych wymogów należy koszenie w opóźnionym terminie, pozostawianie powierzchni niewykoszonych, prowadzenie ekstensywnego wypasu oraz ograniczenie lub zakaz nawożenia.

Stawki płatności: od 600 zł/ha do 1300 zł/ha w zależności od typu siedliska przyrodniczego lub siedliska określonych gatunków ptaków.

Poddziałanie 2 - Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie:

Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie

Wsparcie w ramach tego pakietu jest przyznawane beneficjentom, którzy uprawiają rośliny zagrożone erozją genetyczną, do których należą m.in. pszenica płaskurka i samopsza, żyto krzyca, pasternak zwyczajny. Stawki płatności: 750 zł/ha - w przypadku uprawy, 1 000 zł/ha - w przypadku wytwarzania nasion/materiału siewnego.

Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Pakiet wspiera hodowlę zwierząt ras zachowawczych, które są objęte programem ochrony zasobów genetycznych danej rasy prowadzonym przez Instytut Zootechniki.

Stawki płatności: bydło – 1 600 zł/szt., konie – 1 700 i 1 900 zł/szt. w zależności od rasy, owce - 360 zł/szt., świnie – 1 140 zł/szt., kozy - 580 zł/szt.

Degresywność:

W ramach pakietów 1., 2., 4¹, 5. i 6. płatność jest przyznawana w wysokości:

- 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha,
- 75% stawki podstawowej - za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha,
- 0% stawki podstawowej - za powierzchnię powyżej 100 ha.

Kto może otrzymać wsparcie – rolnik, grupa rolników, grupa rolników i innych zarządców gruntów oraz w przypadku Pakietu 4. i 5. dodatkowo inni zarządcy gruntów.

Rolnictwo ekologiczne

Celem działania Rolnictwo ekologiczne jest wspieranie dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w przepisach o rolnictwie ekologicznym.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Płatności ekologiczne są przyznawane corocznie, przez okres 5-letniego zobowiązania beneficjentom, którzy dobrowolnie podejmują zobowiązanie ekologiczne w zakresie danego pakietu/wariantu.

Wsparcie przyznawane jest w ramach dwóch poddziałań, na które składają się niżej wymienione pakiety.

Poddziałanie 1 - Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne:

Pakiet 1. Uprawy rolnicze w okresie konwersji,

Pakiet 2. Uprawy warzywne w okresie konwersji,

Pakiet 3. Uprawy zielarskie w okresie konwersji,

Pakiet 4. Uprawy sadownicze w okresie konwersji;

Pakiet 5. Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji;

Pakiet 6. Trwałe użytki zielone w okresie konwersji.

Poddziałanie 2 - Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego:

Pakiet 7. Uprawy rolnicze po okresie konwersji;

Pakiet 8. Uprawy warzywne po okresie konwersji;

Pakiet 9. Uprawy zielarskie po okresie konwersji;

Pakiet 10. Uprawy sadownicze po okresie konwersji;

Pakiet 11. Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji;

Pakiet 12. Trwałe użytki zielone po okresie konwersji.

Stawki płatności w okresie konwersji (przestawiania na rolnictwo ekologiczne):

¹ W przypadku realizacji Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Pakiet 1. - 966 zł/ha, Pakiet 2. – 1 557 zł/ha, Pakiet 3. – 1 325 zł/ha, Pakiet 4. – 1 882 zł/ha (podstawowe uprawy sadownicze oraz uprawy jagodowe) oraz 790 zł/ha (ekstensywne uprawy sadownicze), Pakiet 5. - 787 zł/ha oraz Pakiet 6. - 428 zł/ha

Stawki płatności za utrzymanie rolnictwa ekologicznego:

Pakiet 7. - 792 zł/ha, Pakiet 8. – 1 310 zł/ha, Pakiet 9. – 1 325 zł/ha, Pakiet 10. - 1 501 zł/ha (podstawowe uprawy sadownicze oraz uprawy jagodowe) i 660 zł/ha (ekstensywne uprawy sadownicze), Pakiet 11. - 559 zł/ha, Pakiet 12.- 428 zł/ha.

Degresywność:

W ramach ww. pakietów płatność jest przyznawana w wysokości:

- 100% stawki podstawowej - za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha;
- 75% stawki podstawowej - za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 60% stawki podstawowej - za powierzchnię powyżej 100 ha.

Kto może otrzymać wsparcie – rolnik oraz grupa rolników.

Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)

Zakres:

Celem płatności ONW jest ułatwienie rolnikom kontynuowania rolniczego użytkowania ziemi, a także umożliwienie zachowania walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz utrzymanie i promowanie zrównoważonych systemów działalności rolniczej na tych terenach.

Są to płatności ryczałtowe, jednoroczne, do hektara gruntów rolnych dostępne dla wszystkich gospodarstw zlokalizowanych w Polsce na wyznaczonych obszarach ONW. Zgodnie z nową delimitacją od 2019 roku będzie można wyróżnić następujące typy obszarów:

- ONW typ górski,
- ONW typ z ograniczeniami naturalnymi: strefa I oraz strefa II,
- ONW typ specyficzny: strefa I oraz strefa II.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Roczna płatność otrzymywana przez beneficjentów, która stanowi iloczyn stawki ustalonej dla danego typu ONW oraz liczby hektarów zgłoszonych we wniosku, z uwzględnieniem degressywności.

- ONW typ górski – 450 zł/ha/rok;
- ONW typ z ograniczeniami naturalnymi:
 - o strefa I – 179 zł/ha/rok,
 - o strefa II – 264 zł/ha/rok,
- ONW typ specyficzny:
 - o strefa I – 179 zł/ha/rok,
 - o strefa II – 264 zł/ha/rok.

Degresywność:

Płatność jest przyznawana w wysokości:

- 100% płatności – za powierzchnię do 25 ha;
- 50% płatności – za powierzchnię od 25,01 do 50 ha;
- 25 % płatności – za powierzchnię od 50,01 do 75 ha.

Kto może otrzymać wsparcie – rolnik.

Poddziałanie 1: Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych

Zakres:

Celem poddziałania jest zwiększanie obszarów leśnych poprzez zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach ornych oraz innych niż rolne.

Przyczynia się ono do sekwestracji dwutlenku węgla oraz utrzymania i wzmocnienia ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez łączenie rozdrobnionych kompleksów leśnych. Płatności na zalesienie można uzyskać do gruntów niskich klas bonitacji lub wyłączonych z produkcji rolnej, co stanowi alternatywę dla sposobu ich zagospodarowania.

Jakie można otrzymać wsparcie:

W ramach poddziałania zalesieniowego można uzyskać **trzy rodzaje pomocy, tj.:**

- **wsparcie na zalesienie** - jednorazowa płatność za wykonanie zalesienia w wysokości od 4 984 zł/ha do 7 624 zł/ha – w zależności od składu gatunkowego wykonanego zalesienia, nachylenia terenu, charakterystyki zalesionych gruntów (grunty erozyjne) oraz rodzaju materiału sadzeniowego. Dodatkowo przysługuje płatność na ewentualne ogrodzenie w wysokości 8,82 zł/mb lub na zabezpieczenie 3 palikami sadzonek w wysokości 1 132 zł/ha,
- **premia pielęgnacyjna** - płatność wypłacana przez 5 lat na utrzymanie i pielęgnowanie uprawy, w wysokości od 794 zł/ha/rok do 1 628 zł/ha/rok – w zależności od nachylenia terenu, charakterystyki zalesionych gruntów (grunty erozyjne) oraz wykorzystania sukcesji naturalnej. Dodatkowo przysługuje płatność na ewentualną ochronę sadzonek, przed zwierzyną, poprzez stosowanie repelentów (płatność w wysokości 424 zł/ha),
- **premia zalesieniowa** - płatność wypłacana przez 12 lat na pokrycie utraconych dochodów z działalności rolniczej – 1 215 zł/ha/rok.

Pomoc w ramach tego poddziałania udzielana jest do powierzchni nie większej niż 20 ha w całym okresie programowania. Jednocześnie, powierzchnia do której udzielane jest wsparcie powinna wynosić co najmniej 0,1 ha, przy szerokości większej niż 20 m., przy czym wymogu, który dotyczy szerokości gruntu, niestosuje się, jeżeli grunty te graniczą z lasem lub obszarem zalesionym.

W ramach poddziałania zalesieniowego dla gruntów, do których rolnik ubiega się o pomoc sporządzany jest plan zalesienia przez Nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Pomoc przyznawana jest również w oparciu o kryteria wyboru operacji, które mają zapewnić, iż premiovane będą zalesienia wpływające na osiągnięcie celów w zakresie zapobiegania erozji, wzmocnienia ekologicznej stabilności obszarów leśnych oraz tworzenia korytarzy ekologicznych w ramach Sieci Natura 2000.

Kto może otrzymać wsparcie:

- rolnik – właściciel gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne,
- jednostki samorządu terytorialnego będące właścicielami gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne – tylko w zakresie wsparcia na zalesienie.

Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów

Poddziałanie 1 – Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych

Poddziałanie 2 – Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska

Poddziałanie 2: Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska

Zakres:

Od 2019 r. planowane jest uruchomienie nowego poddziałania leśnego zwiększającego odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska.

Wsparcie w ramach tego poddziałania będzie obejmowało inwestycje przyczyniające się do przekształcenia niekorzystnej struktury drzewostanów na drzewostan zbliżony do naturalnego lub półnaturalnego.

Jakie można otrzymać wsparcie:

Pomoc będzie stanowić jednorazową, zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów realizacji inwestycji w określonych typach siedliskowych lasu oraz w drzewostanach o odpowiednim wieku.

Stawki pomocy:

Pomoc przyznawana będzie na operacje obejmujące następujące typy inwestycji:

- **Przebudowę składu gatunkowego** drzewostanu poprzez:
 - o podsadzenia produkcyjne – wprowadzenie II piętra drzewostanu, w wysokości od 8 137 zł/ha do 9 249 zł/ha;
 - o dolesianie luk powstałych w wyniku procesu chorobowego, których powierzchnia nie przekracza 50% powierzchni tego drzewostanu, wraz
- z zabezpieczeniem pniaków po wyciętych drzewach, w wysokości od 12 538 zł/ha do 14 213 zł/ha;- -
- Zróżnicowanie struktury drzewostanu poprzez wprowadzenie podszytu, w wysokości od 4 610 zł/ha do 5 210 zł/ha;
- Zakładanie remiz podnoszących stabilność ekologiczną lasu w liczbie 1 szt./10 ha lasu – 848 zł/remizę;
- Czyszczenia późne - cięcia pielęgnacyjne zwiększające odporność ekosystemu leśnego –, w wysokości od 764 zł/ha do 917 zł/ha.

Pomoc w ramach tego poddziałania udzielana będzie do lasów o powierzchni nie większej niż 20 ha na jednego beneficjenta w całym okresie programowania. Jednocześnie, minimalna powierzchnia gruntu objętego pomocą, będzie wynosić co najmniej 0,1 ha. Planowana pomoc udzielana będzie do lasów w średnim wieku drzewostanu: 11-60 lat. Do pomocy kwalifikowane będą lasy, dla których opracowany jest Uproszczony Plan Urządzania Lasu lub dla których zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasu. **Kto może otrzymać wsparcie** – właściciele lasów lub ich stowarzyszenia.

Plan finansowy dla PROW 2014-2020

Plan finansowy dla PROW 2014-2020

Działanie/poddziałanie/typ operacji	Budżet ogółem
Premie dla młodych rolników	717 978 630
Restrukturyzacja małych gospodarstw	905 527 034
Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa	29 996 857
Modernizacja gospodarstw rolnych	2 499 997 963
Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000	65 216 176
Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN	34 059 824
Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych	314 970 926
Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorze rolnym i leśnym	372 268 848
Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej	479 359 101
Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych	181 997 643
Przetwórstwo i marketing produktów rolnych	693 052 019
Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich	1 011 689 498
Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów.	63 248 582
Wsparcie na rozwój lokalny kierowany przez społeczność w ramach LEADER	734 980 355
Scalanie gruntów	284 699 018
Transfer wiedzy i działalność informacyjna	57 999 757
Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i zastępstw	75 000 519
Współpraca w ramach grup EPI	67 998 186
Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych	28 003 300
Działanie rolno- środowiskowo- klimatyczne	1 366 679 125
Rolnictwo ekologiczne	699 942 890
Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami	1 983 293 170
Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych	270 989 060
Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska	30 000 000
Pomoc techniczna	323 277 848
Renty strukturalne - zobowiązania	319 985 099
RAZEM PROW 2014-2020	13 612 211 428

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa